

تاریخ: ۲۰۲۴/۰۳/۲۹

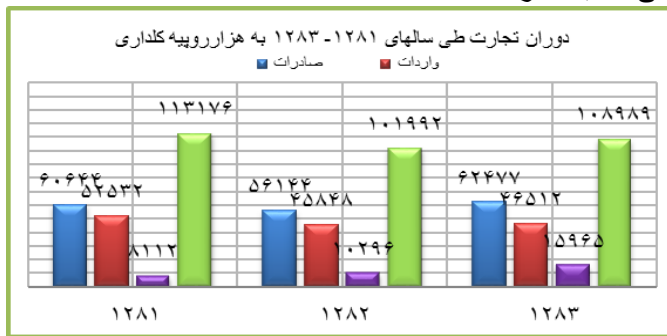
بخش: تجارت داخلی و خارجی

نویسنده: سیدعظیم حسینی

معلومات پیرامون روابط تجاری با هند در قاموس کبیر افغانستان بخش دوم

دوران تجارت خارجی طی سالهای ۱۲۸۱-۱۲۸۳

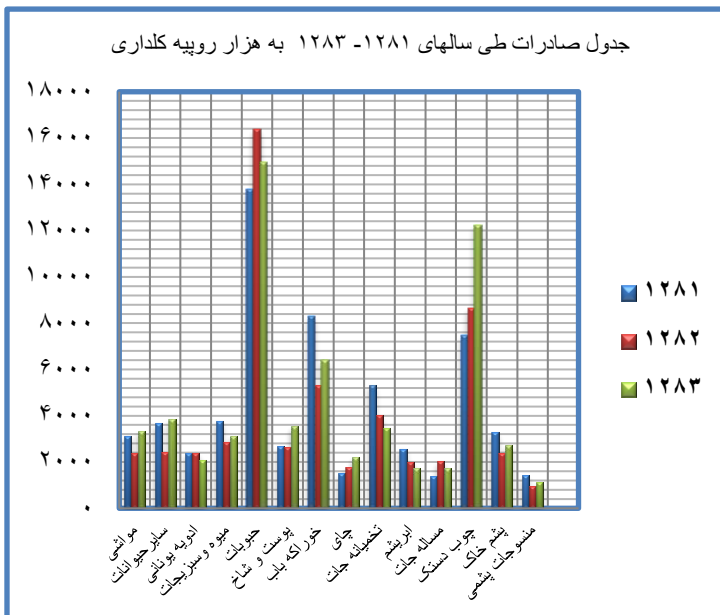
با تخت نشینی امیر حبیب الله و شیوه جدید مملکت داری، در تجارت خارجی به تدریج تحرکی پدیدار گردید که حد و اندازه آنرا در آغاز دوره حکمرانی موصوف میتوان از ارقام آتی استنباط کرد:

منبع: سالنامه افغانستان

میزان مجموعی دوران تجارت در سال ۱۲۸۱ بر اساس ارقامیکه در سالنامه افغانستان به نشر رسیده است ۱۱۳/۱۷ ملیون روپیه کلداری به ثبت رسیده و این رقم در سال ۱۲۸۲ به مبلغ ۱۰۱/۹۹ ملیون روپیه تقلیل یافته که ۱۱/۱۸ ملیون روپیه کلداری کاهش را نشان میدهد. اما این رقم در سال ۱۲۸۳ به ۱۰۸/۹۸ ملیون روپیه کلداری صعود نموده است. هرگاه دوران تجارت در سال

۱۲۸۳ با سال ۱۲۸۱ مقایسه گردد کاهش ۳/۶۹ فیصد یا ۴/۱۹ ملیون روپیه کلداری را نشان میدهد. طوریکه از ترکیب صادرات در آغاز دوره امارت امیر حبیب الله معلوم است یکتعداد اقلام جدید شامل لست صادرات

گردیده است که مهمترین آنها را حیوانات، چوب دستک، ابریشم و منسوجات پشمی تشکیل میداد و نکته جالب این است که با سپری شدن بیشتر از ۱۰۰ سال، افغانستان این اقلام را متأسفانه نه تنها در لست صادراتی خویش ندارد بلکه به توريد حیوانات و منسوجات پشمی نیز نیازمند است. گراف جدول صادرات طی سالهای ۱۲۸۱-۱۲۸۳ بیانگر آنست که به تناسب دوره امیر عبدالرحمن در ترکیب صادرات تغییراتی بوقوع پیوسته و افغانستان درین سالها قادر به صدور حیوانات نیز بوده است، چنانچه در جریان سه سال فوق الذکر حیوانات در جدول صادرات مقام اول را بخود اختصاص داده است.

لست صادرات طی سالهای ۱۲۸۱-۱۲۸۳

صادرات (به هزار روپیه کلداری)

۱۲۸۳	۱۲۸۲	۱۲۸۱	
۳۳۳۹	۲۳۶۱	۳۱۳۱	مواشی
۳۸۳۸	۲۴۴۱	۳۶۶۶	سایر حیوانات
۲۰۷۲	۲۳۹۸	۲۴۰۱	ادویه یونانی
۳۱۰۱	۲۸۵۹	۳۷۶۹	میوه و سبزیجات
۱۴۹۷۸	۱۶۳۶۴	۱۳۷۷۳	حبوبات
۳۵۴۱	۲۶۴۹	۲۶۷۰	پوست و شاخ
۶۴۰۵	۵۳۰۹	۸۲۷۸	خوراکه باب
۲۲۰۶	۱۷۶۲	۱۵۰۲	چای
۳۴۸۰	۳۹۹۷	۵۳۲۸	تخمیانه جات
۱۷۴۴	۲۰۱۰	۲۵۶۹	ابریشم
۱۷۱۷	۲۰۲۵	۱۳۸۶	مصالح جات
۱۲۲۳۵	۸۶۳۱	۷۴۶۰	چوب دستک
۲۷۰۵	۲۳۹۱	۳۲۹۲	پشم خام
۱۱۱۶	۹۴۷	۱۴۱۹	منسوجات پشمی
۶۲۴۷۷	۵۶۱۴۴	۶۰۶۴۴	مجموع

منبع: سالنامه افغانستان

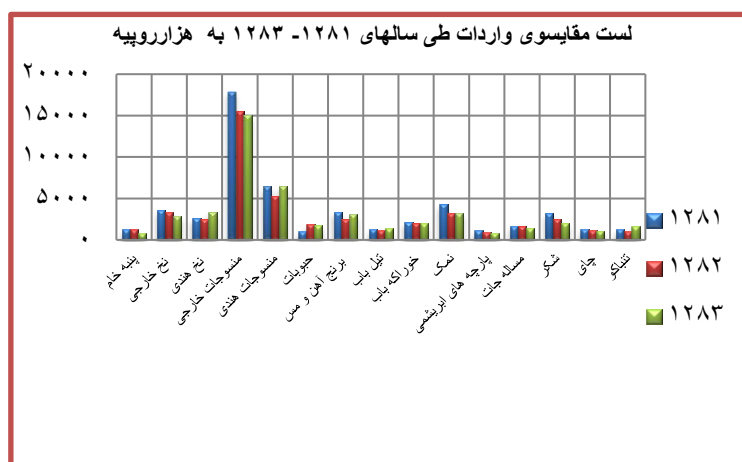
اما چیزی که جالب به نظر میرسد در جدول صادرات چای نیز شامل است که ممکن است اشتباه شده باشد. با واردات عمده طی سه سال اول زمامداری امیر حبیب الله را اقلامی چون پنبه خام، نخ خارجی، نخ هندی، منسوجات خارجی، منسوجات هندی، حبوبات، برنج آهن و مس، تیل باب، خوراکه باب، نمک، پارچه های ابریشمی، مصالح جات، شکر، چای، تنباکو تشکیل میداد.

لست واردات طی سالهای ۱۲۸۱-۱۲۸۳

جدول واردات (به هزار روپیه کلداری)

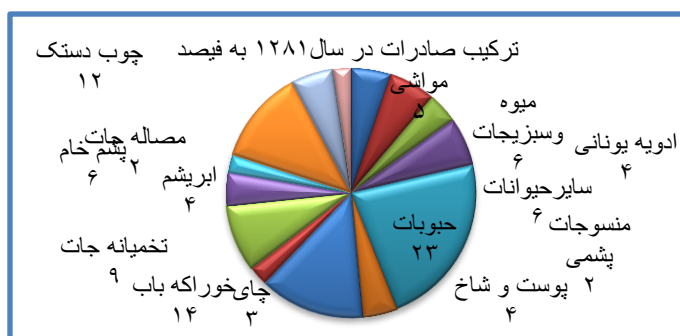
۱۲۸۳	۱۲۸۲	۱۲۸۱	
۷۶۰	۱۲۴۹	۱۲۷۶	پنبه خام
۲۸۲۸	۳۲۵۸	۳۵۶۸	نخ خارجی
۳۳۳۰	۲۵۱۳	۲۶۱۱	نخ هندی
۱۵۰۳۱	۱۵۵۲۸	۱۷۸۵۷	منسوجات خارجی
۶۴۳۴	۵۲۶۰	۶۴۳۷	منسوجات هندی
۱۷۳۹	۱۸۶۵	۱۰۳۵	حبوبات
۳۰۴۲	۲۵۲۷	۳۳۶۰	برنج آهن و مس
۱۳۵۰	۱۱۳۴	۱۳۱۲	تیل باب
۱۹۴۳	۲۰۴۹	۲۱۴۷	خوراکه باب
۳۱۴۶	۳۱۴۲	۴۳۱۴	نمک
۸۲۲	۹۵۴	۱۱۲۴	پارچه های ابریشمی
۱۴۰۴	۱۶۷۶	۱۶۶۹	مصالح جات
۲۰۰۴	۲۵۰۴	۳۲۲۰	شکر
۱۰۶۹	۱۱۷۳	۱۳۲۰	چای
۱۶۱۰	۱۰۱۶	۱۲۸۲	تنباکو
۴۶۵۱۲	۴۵۸۴۸	۵۲۵۳۲	مجموع واردات

منبع: سالنامه افغانستان

منبع : سالنامه افغانستان

ترکیب صادرات طی سالهای ۱۳۸۱-۱۳۸۳ به فیصد:

منبع : سالنامه افغانستان

در ترکیب صادرات در سال ۱۳۸۱ حبوبات با ۲۳ درصد سهم در مقام اول قرار دارد، خوراکه باب، چوب دستک و تخمیانه باب با ترتیب ۱۴، ۱۲ و ۹ درصد در قدم دوم الی چهارم اخذ نموده اند و امتعه مهم دیگر مانند مواشی و سایر حیوانات در جدول از ارقام مهم صادراتی بوده اند. در جدول صادرات در سال ۱۳۸۲ در حالیکه باز هم حبوبات در مقام اول قرار دارد چوب دستک با ۱۵ درصد

در قدم دوم اخذ موقع نموده و امتعه مهم دیگر مانند خوراکه، تخمیانه، ابریشم، ادویه و مصالح جات، میوه جات، پوست و شاخ حیوانات و مواشی زینت بخش جدول صادرات بوده است.

طوری که دیده میشود ترکیب صادرات نسبت به گذشته رویهمرفته غنی تر به نظر میرسد. چای نیز در جمله اقلام صادراتی قید گردیده که تعجب برانگیز به نظر میرسد. در ترکیب صادرات در سال ۱۳۸۳ تغییر بزرگی دیده نمیشود، اما در مقدار نسبت به سال گذشته دارای تفاوتها می باشد. حبوبات با ۲۴ درصد باز هم در مقام اول جدول قرار دارد چوب دستک به ۲۰ درصد افزایش یافته و باز هم قدم دوم را از آن خود کرده است.

۴۲	۹۳۲۲	۳۶	۵۲۰۹	۴۱	۴۲۲۶	۳۵	۲۹۹۷
----	------	----	------	----	------	----	------

منبع: گرنویچ، تجارت خارجی افغانستان صفحه ۲۱، امین، پوهنمل حمیدالله، نظری به تجارت خارجی افغانستان سال ۱۳۵۰

جدول ذیل انکشاف و افزایش در تجارت خارجی افغانستان را در دوره سلطنت امیر حبیب الله خان باکشورهای همجوار هند و روسیه به مقایسه سالهای اخیر سلطنت امیر عبدالرحمن خان بوضاحت نشان میدهد:

۱۲۹۴ - ۱۲۹۰	۱۲۸۹ - ۱۲۸۶	۱۲۸۵ - ۱۲۸۰	۱۲۷۹ - ۱۲۷۵	
۱۹۱۱ - ۱۹۱۵	۱۹۱۰ - ۱۹۰۶	۱۹۰۵ - ۱۹۰۱	۱۹۰۰ - ۱۸۹۶	
۲۷۳	۱۹۶	۱۳۶	۱۰۰	الف - هند برتانوی مجموع تجارت با افغانستان
۳۱۷	۲۲۶	۱۶۵	۱۰۰	صادرات بافغانستان
۲۳۲	۱۶۸	۱۰۹	۱۰۰	واردات از افغانستان
۴۲۹	۲۳۳	۱۷۳	۱۰۰	ب- روسیه مجموع تجارت با افغانستان
۷۱۱	۳۷۲	۲۵۱	۱۰۰	صادرات بافغانستان
۳۱۱	۱۷۴	۱۴۱	۱۰۰	واردات از افغانستان

منبع: گرنویچ، تجارت خارجی افغانستان صفحه ۲۱، امین، حمیدالله، نظری به تجارت خارجی افغانستان سال ۱۳۵۰

دوران تجارت با هند برتانوی بین سالهای ۱۲۸۷ (۱۹۰۸) و ۱۲۹۶ (۱۹۱۷)

تجارت خارجی افغانستان با هند برتانوی به شکل مقایسوی به پوند سترلینگ

تفاوت + -	۱۲۹۶	۱۲۸۷	
۱۷۸%	۱۱۴۴۰۰۰	۶۴۳۰۰۰	صادرات
۱۴,۵ مرتبه	۱۱۵۰۰۰۰	۷۹۰۰۰	واردات
۳,۱۸ مرتبه	۲۲۹۴۰۰۰	۷۲۲۰۰۰	دوران تجارت

ارقام فوق بیانگر آنست که تجارت خارجی کشور در دوران زمامداری امیر حبیب الله در مجموع افزایش یافته و طی سالهای ۱۲۹۶-۱۲۸۷ که حدود ده سال را دربر میگیرد، رشد صادرات ۱۷۸ درصد و افزایش واردات بیشتر از ۱۴ مرتبه بوده است. بیلانس تجارت در سال ۱۲۸۷ مثبت و در سال ۱۲۹۶ به دلیل بیشتر بودن واردات منفی به ثبت رسیده است. درین مقایسه دوران تجارت افزایش اضافه تر از ۳ مرتبه را نشان میدهد که درگراف ذیل نشان داده شده است. این ارقام نشان میدهد که در عهد پادشاهی امیر حبیب الله تجارت افغانستان در اترقايم شدن امنیت و عدم مداخله دولت و عمال آن، مرتباً رو به افزایش بوده و این به نوبه خود در ظهور طبقه متوسط مؤثر ثابت گردیده است.

"در رشته تجارت تحول و توسعه ای که قبلاً در اثر امنیت راه ها و مصونیت نسبی کاروبار رخ داده بود درین دوره ۱۲۹۷-۱۳۰۸ (۱۹۱۹-۱۹۳۰) با سرعت بیشتر ادامه یافت. هر چند ارقام کامل راجع به واردات و صادرات این دوره در کشور دست نیست اما اعداد آتی تا حدی جهت و درجه رشد آنرا تعیین میکند: باقی دارد